

MISIJA ZNANJE

Pridruži se nam! Letos bomo na strogo zaupni (saj ne, no!) misiji znanje. Pustolovščina, v kateri bomo spodbujali odkrivanje novih stvari, ustvarjalnost, sodelovanje in kritično razmišljanje. Si za? Gremo!

Zgodba o Ukrajini

Ukrajina je v VOJNI. V tem trenutku je to najpogosteje omenjan stavek in v logični povezavi z njim - beseda DOMOVINA. Močno privrženost svoji zemlji je čutiti na vsej krvavi poti skozi zgodovino Ukrajincev.

KDO TE V SVETU BO RAZUMEL,
ZNAL S TEBOJ TRPETI? ...
OJ, HUDO JE! PROTI DOMU,
GLEJ, LETE ŽERJAVI!

Znamenita izjava sedanjega predsednika Volodimirja Zelenskega, podana v trenutku, ko mu države Zahodne Evrope ponudijo pomoč pri odhodu iz države, ne zaostaja prav dosti za domoljubnimi verzi Ševčenka:

NE POTREBUJEM PREVOZA,
POTREBUJEM OROŽJE.

Taras Ševčenko,
največji ukrajinski
pesnik in simbol
pora iz 19. stoletja

Predsednik stoji pred nami, oblečen v zelen vojaški pulover, s katerim je postal pravi zvezdnik instagrama, in predstavlja državo, ki je bila in je še vedno ena tistih v Evropi, o katerih vemo zelo malo. Verjetno je razlog v tem, da je bila dolgo del Rusije in nato njene naslednice Sovjetske zveze in si je resnično svobodo priborila šele približno takrat kot naša Slovenija. Torej je samostojna dobrih trideset let. Zanimivo je, da smo Slovenci vsaj z zahodnim delom Ukrajine stoletja živeli v skupni državi – Avstro-Ogrski. Obstaja celo anekdota, ki pravi, da bi se ob srečanju Ukrajincev, Srba, Hrvatov in Slovencev najlažje sporazumela prav Slovenec in Ukrajinec.

Surovi ruski napad na svobodo Ukrajine, ki traja že več kot pol leta, je to državo izstrelil na naslovnice svetovnih medijev.

Tako je danes v svetu. Največjo pozornost pritegne nasilje. Dejstvo pa je, da državnost Ukrajine (praznujejo jo 24. avgusta) zaradi omenjenega napada ni več nekaj samoumevnega. Vendar optimizma Ukrajincem ne zmanjkuje. Za samozavest prebivalcev izredno pomembno dejanje se je zgodilo 23. avgusta – začelo se je državno nogometno prvenstvo. Nepomembno je, da pod posebnimi pogoji. Brez navijačev, z vojaki na stadionih in s pravilom, da velja trenutni izid, če se morajo igralci zaradi znaka za zračno nevarnost umakniti v zaklonišča. Začelo se je, življenje se nadaljuje, to je tisto, kar šteje.

Srečen dan neodvisnosti
Ukrajine

Plakat z
ukrajinskim
pozdravom
Slava Ukraini

Osebna izkaznica

Uradno ime: Україна (Ukrajina)

Vodja države: predsednik Volodimir Zelenski

Glavno mesto: Kijev

Prebivalstvo (2022): dobrih 40 milijonov

Velikost: okoli 600.000 km²

Meje: na severu meji na Belorusijo; na vzhodu in severovzhodu na Rusijo; na jugu na Romunijo in Moldavijo; na zahodu na Poljsko, Slovaško in Madžarsko; ima obalo vzdolž Azovskega (celinskega) in Črnega morja.

Ukrajinska zastava nad glavnim mestom Kijev

Največja žrtev vojne so vedno nedolžni ljudje.

Naj – beseda, ki v marsičem oblikuje značaj Ukrajine

Pšenica

Ukrajina je največja pridelovalka pšenice v Evropi. Njene stepe so idealne za rast žit in podobnih poljščin, ki pomenijo osnovo prehrane. Zato ji vzdevek zrno Evrope lepo pristaja in ravno v tem je tudi eden temeljnih vzrokov, da so mnoga ljudstva s krvjo pisala njeno zgodovino.

Sončnice

V proizvodnji sončničnih semen prekaša tudi Rusijo in je v tej panogi na prvem mestu. Skupna velikost ukrajinskih kmetijskih zemljišč, na katerih pridelujejo sončnice, bi verjetno lahko pokrila celotno ozemlje Slovenije.

McDonald's

Spomin na čase, ko je na prelomu devetdesetih let prejšnjega stoletja padla t. i. železna zavesa in je propadla Sovjetska zveza (SZ), ki je s svojo socialistično ureditvijo držala pol Evrope v primežu nekakšne navidezne pravičnosti (kar pa je bila samo krinka za diktaturo in silovit gospodarski zaostanek), je tudi spomin na navdušenje, ki so ga pokazali prebivalci, ko so na tem območju odprli prve McDonaldsove restavracije. Obstajajo fotografije kilometrske vrste za prvi McDonald's v Moskvi, pa tudi Ukrajina ni prav zaostajala. McDonaldsova restavracija ob glavni železniški postaji v Kijevu je po vseh podatkih tretji najbolj obiskan lokal te verige hitre prehrane med vsemi na našem planetu.

Metro

Kar 105,5 metra globoko se boste morali spustiti na Arsenalni v Kijevu, da boste stali na najgloblji postaji podzemne železnice na svetu. Odprli so jo leta 1960.

Zastava

Večina držav poskuša v svoje zastave vnesti zanje značilno simboliko. Zastava Ukrajine z rumeno (polja žita) in modro (neskončno nebo) barvo je v tem zanesljivo ena najbolj učinkovitih.

Velikost

Veliko ljudi pozna najvišji vrh, največjo državo, ve, kje je največ prebivalcev ... Pogosto pa se zgodi, da v različnih kvizih slišimo vprašanje, kdo je tisti, ki sledi zmagovalcem. Na primer – takoj se pojavi težava, ko vprašamo, katera je druga največja država v Evropi. Odgovor je seveda Ukrajina. Toda ne pozabimo, prvakinja Rusija je samo s svojim manjšim delom evropska država. Če bi torej iskali samo države, ki so v celoti v Evropi, pripada prvenstvo Ukrajini (603.548 kvadratnih kilometrov).

Alkohol

WHO – Svetovna zdravstvena organizacija – je objavila podatek, da so Ukrajinci na šestem mestu po količini popitega alkohola na prebivalca. Povprečen odrasel domačin popije 27,5 litra čistega alkohola na leto. Zanimivo pa je, da njihova nacionalna pijača ni vodka (čeprav njena poraba še zdaleč ni majhna), temveč žganje, imenovano horilka. Če črko h zamenjamo z g, razlaga te besede ne dela več težav. V prevodu dejansko pomeni goreča voda – da pa bi bila zadeva res učinkovita, ji dodajajo čili. Znani ukrajinski pregovor je zelo zgovoren: *Cerkev je blizu, a pot je ledena. Gostilna je daleč, a hodil bom previdno.*

Kavarne

Mesto Lvov v zahodnem delu države ima največ kavarn na prebivalca. Kdo je prvi odprl kavarne, še danes ni jasno. Prve so se pojavile na Dunaju, ko so po končanem turškem obleganju v turškem taboru našli nekaj, kar niso poznali – kavo. Pravijo, da je prvo kavo v kavarni skuhal Jurij Kulczycki – seveda Ukrajinec.

Jezik

Leta 1934 se je ukrajinski jezik na lingvističnem tekmovanju v Parizu, kjer so glasovali o najbolj spevnih in melodičnih jezikih, uvrstil na tretje mesto. Samo francoščina (logično – kje je že bilo tekmovanje?) in perzijsčina (spet logično, pomislite na znamenite perzijske pesnike) sta se uvrstili pred njim. Vem, da vse skupaj zveni nekoliko pristransko, toda ko se boste pogovarjali z Ukrajinci, boste opazili, da uživate ob poslušanju njihove govornice.

PSSST, fantje, morda ob tem samo en čisto majhen namig. Ko se boste pogovarjali z dekleti iz Ukrajine, je pravzaprav veliko vprašanje, ali boste sploh poslušali, kaj govorijo – bolj boste uporabljali čutilo za vid, kajti Ukrajinke spadajo med najlepša dekleta na svetu. Avtor teh vrstic lahko temu dejstvu samo pritrdi. In – fantje, samo za vsak primer, včasih je dobro vedeti – če se boste poročili z dekletom iz Ukrajine, bo pričakovala, da nosite poročni prstan na desni roki, kar je obratno kot v večini držav.

7.–9. razred

Kaj pa pisava?

Slovenščino pišemo v latinici, Ukrajinci pa za zapis uporabljajo cirilico. Obe pisavi sta črkovni in sta se razvili iz grške pisave. (Tudi recimo arabska in hebrejska pisava sta črkovni pisavi, medtem ko so kitajske pismenke primer besedne pisave, tako da se je treba naučiti zelo veliko znakov, t. i. pismenk). Cirilica se je začela razvijati v 9. stoletju n. št. kot naslednica najstarejšega slovanskega črkopisa glagolice, ki je bila izpeljana iz grške abecede. Ime je – nekoliko nenavadno – vseeno dobila po menihu Cirilu. In mogoče že veste, da je to tisti Ciril, ki je skupaj z Metodom pokristjanjeval ljudi na Balkanskem polotoku in na Moravskem. Zanimivo je, da je cirilica enopotezna pisava, kar pomeni, da se črke zapišejo z eno potezo, medtem ko v latinici črk s strešicami ni mogoče zapisati z eno potezo.

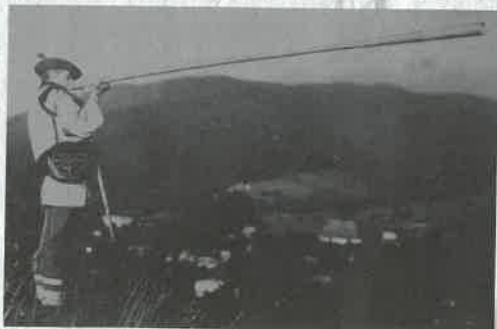

Romantika

Predor ljubezni, po katerem občasno še vedno vozijo vlaki, v mestu Kleven na severozahodu Ukrajine, velja za najbolj romantičen kraj. Progo je namreč narava obrasla v zelenem loku, ki jo obdaja z vseh strani. Torej smo v nekakšnem zelenem tunelu, kjer se nam izpolnijo številne ljubezenske želje. Menda je edini pogoj, da tja že pridemo v paru. No, ja ...

Glasbilo

Ljudsko glasbilo – trembita mu rečejo – je videti kot dolg lesen rog. Velja za najdaljše svetovno glasbilo.

Noša

Višivanko – narodno nošo – nosijo tako dekleta kot fantje. Navadna bela platnena srajca je to in prav v njeni preprostosti je največja lepota. Edini okrasek na njej je rdeče-črno vezenje, včasih kombinirano z rumeno, modro in zeleno barvo.

Mesto duhov

Černobil – ime za najbolj znano jedrsko nesrečo v zgodovini – poznamo skoraj vsi. Manj pa vemo o najbližjem mestu. Pripjat, ki so ga prebivalci morali na hitro zapustiti, je danes največje mesto duhov in ga nadzorovano obiskujejo turisti. Števci, ki merijo stopnjo radioaktivnosti, še vedno piskajo kot nori, čeprav je od nesreče minilo 36 let.

12 nenavadnih zanimivosti o Ukrajini

1. Farmacevta iz Lvova Jan Zeh in Ignacij Lukasiewicz sta leta 1853 izumila prvo plinsko svetilko. Na ta veliki izum danes na kraju izuma spominja kavarna, imenovana *Gasova Lampa*.

2. Ukrajinska nacionalna jed – salo – je narejena iz prekajene svinjske maščobe.

3. Živalski vrtovi so nekoč medvede opijali z vodko, da bi povečali število obiskovalcev.

4. Obstaja restavracija *At the Golden Rose* z judovsko tematiko, katere glavna značilnost je, da lahko obiskovalci barantajo o cenah.

5. Leta 2012 je bila v Narodnem muzeju razstava, na kateri so ženske, ki so se pretvarjale, da spijo, ležale, moški pa so jih lahko poljubili. Če je ženska med poljubom odprla oči, se je morala poročiti z moškim, ki jo je poljubil.

6. Antonov An-225, največje letalo v zgodovini, je bil narejen v Kijevu še v času Sovjetske zveze za prevoz ruskih vesoljskih plovil. Največjo kadarkoli prevoženo težo 254 ton je po naključju prepeljal na zelo nesrečen slaven datum – 11. septembra 2001.* Antonov žal ne obstaja več. Med sedanjo vojno so ga uničili Rusi na letališču v bližini Kijeva.

7. Pred kratkim so prepovedali vstop v državo slavnemu amerškemu igralcu akcijskih filmov Stevenu Seagalu. Kot Putinov prijatelj bi lahko pomenil grožnjo nacionalni varnosti.

8. Potemkinove stopnice v mestu Odesa so verjetno največja znamenitost države. Zaradi optične prevare se zdijo veliko daljše. Na njihovem vznožju pri pogledu navzgor vidiš samo stopnice, na vrhu stopnišča ob pogledu navzdol pa samo obzorje, ker so stopnice zaradi vmesnih ravnin nevidne. Ime so dobile po slavnem nemem črno-belem filmu *Oklepnica Potemkin* iz leta 1925, posnetem po resničnih dogodkih. Režiser Sergej Eisenstein je

9. Eden današnjih hotelov v Lvovu (*Citadel Inn*) je bil med drugo svetovno vojno Stalag-328, zloglasno nacistično koncentracijsko taborišče, imenovano *Stolp smrti*.

10. Največji del površja obsegajo obsežne ravnice Vzhodnoevropskega nižavja, po katerih tečejo velike reke Dneper, Dnester in Bug. Kljub pretežno ravninskemu reliefu ima država okoli 50 smučišč. V njen zahodni del vendarle sega lok visokih Karpatov.

11. Vso velikansko količino jedrskega orožja, ki se je ob osamosvojitvi znašla na ukrajinskem ozemlju, je država preprosto izročila Rusiji. Ni želela imeti opravka z njim.

12. Abecedo sestavlja 33 črk.

ustvaril znamenit prizor spopada na stopnicah med carsko vojsko in civilisti, ki je postal kulten. Zanimivo je, da so gradbeni material za stopnišče prideljali iz takrat avstro-ogrskega Trsta.

7.-9. razred

*11. september 2001 – teroristični napad, ki je spremenil svet

11. septembra 2001 so člani teroristične organizacije Al Kaida ugrabili štiri letala v ZDA. Dve letali sta se zaleteli v nebotičnika dvojčka Svetovnega trgovinskega centra v New Yorku. Napadi so bili do takrat najbolj

smrtonosno teroristično dejanje, v katerih je umrlo približno 3000 ljudi. ZDA so z zavezniki začele »vojno proti terorizmu«. Ta ni bila uspešna in je botrovala nastanku novih terorističnih skupin. V ZDA lahko od takrat v

boju proti teroristom tudi omejijo svoboščine državljanov.

Zaradi vsega tega je 11. september 2001 znan tudi kot dan, ki je spremenil Ameriko in ves svet.

Na vlaku zgodovine

Zgodovino si najlažje zamišljamo kot posamezne vagoni, ki sestavljajo dolgo vlakovno kompozicijo. Na ukrajinsko lokomotivo tako priklopimo osem glavnih vagonov, v katerih pa se seveda skrivajo stranski kupeji in zapleteni hodniki, ki ne bodo predmet našega pogovora.

- 1.** V **vagonu št. 1** sedi začetek slovanske zgodbe na teh ozemljih nekeje v 6. stoletju. Vdor skandinavskih Rusov, ki so se hitro slavizirali (prevzeli slovanske običaje), je pomenil podreitev drugih manjših slovanskih skupin in nastanek močne srednjeveške države, ki si jo je zgodovina zapomnila kot Kijevsko Rusijo.

Viktor Vasnecov (1881): Bitka med Slovani in Skiti

- 2.** V **vagon št. 2** se vkrca poimenovanje Ukrajina, ki se prvič pojavi v 11. stoletju po razpadu Kijevske Rusije, in še to le za določen del ozemlja. O kakšni enotnosti Ukrajine torej ne more biti govora.

- 4.** V **vagon št. 4** konec 15. stoletja prijezdi velik priseljski val pravoslavni beguncev. Tukaj jahajo slavni junaki zgodovine – splošno imenovani kozaki (beseda v turščini pomeni nomad). Poselijo območje ob rekah Dneper in Don, ki že teče onstran ukrajinskih meja v današnji Rusiji.

- 3.** **Vagon št. 3** si delijo Mongoli, oblast Litve in premoč Kraljevine Poljske, torej dogodki, ki so zaznamovali pozni srednji vek.

Konstantin Makovski (1839–1915): Portret zaporoškega kozaka

- 5.** Velik in pomemben je **vagon št. 5**. Carski vagon. V novem veku največji del Ukrajine pripade Ruskemu carstvu.

Katarina Velika, ruska carica (18. stol.)

Vojaki Rdeče armade v Kijevu (1919)

- 6.** **Vagon št. 6.** Po državljanski vojni, ki je sledila Ruski revoluciji, je del Ukrajine užival kratko samostojnost, kar lahko štejemo za prvo ukrajinsko osamosvojitev, čeprav so mnenja zgodovinarjev o tem različna.

- 8.** Zato je vkrcanje v **vagon št. 8** res veliko slavlje – leto 1991 – razpad Sovjetske zveze, samostojnost in svoboda. **Toda veliki sosedi na vzhodu ne pozabi – pritaji se in čaka – do pomladi 2022.**

- 7.** Najlepše življenje Ukrajinci pričakujejo v **vagonu št. 7**, ko oblast dokončno prevzame komunistična partija. Ukrajina postane del nove države – Sovjetske zveze – in namesto pravičnega sveta doživi popolno katastrofo, o kateri bo v nadaljevanju še tekla beseda.

20. stoletje – tragedija ukrajinskega ljudstva

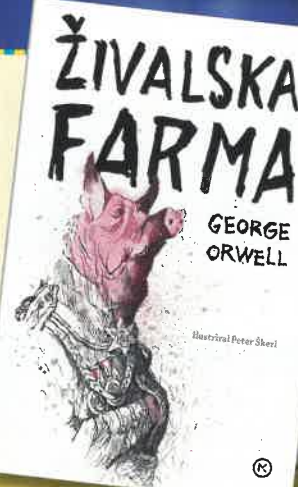

20. stoletje res ni prizaneslo Ukrajincem. Katastrofe so si sledile druga za drugo. Vse tragedije ukrajinskega ljudstva so tako ali drugače povezane z Rusijo oziroma njeno predhodnico Sovjetsko zvezo in njenimi oblastniki v Moskvi. Redke ureditve v zgodovini so tako razočarale kot socializem – ideja o enakopravni družbi, ki so jo uvedli v tej državi. Ljudje so pričakovali med in mleko, dobili pa ogenj in meč. Vse po načelu – vsi smo enakopravni, le nekateri so bolj enakopravni kot drugi. Ob tem se spomnimo na drobno knjižico *Živalska farma*, ki jo je napisal George Orwell, pa nam je vse takoj jasno.

7.-9. razred

Živalska farma

Po drugi svetovni vojni je v družbi ostalo grozljivo zavedanje o vojni in njenih posledicah. Angleški pisatelj George Orwell je zaslovel z romanoma *Živalska farma* (1945) in *1984* (1949). *Živalska farma* s pomočjo življenja na kmetiji prikaže težave totalitarnega sistema. Orwell človeške lastnosti »posodi«¹ živalim in prikaže, kaj se zgodi, ko človek/pujs dobi oblast v svoje roke. Utrujene živali se odločijo, da se ne bodo več pustile izkoriščati, zato prevzamejo oblast in izženejo gospodarja (ljudi). Toda že takoj se vzpostavi novo vodstvo, oblast prevzamejo pujsi in kmalu se zgodba ponovi ... Pravila, zastavljena tako, da bi bile vse živali enakopravne in bi delale v dobro vseh, se spremenijo. Na koncu ostane le še: »Vse živali so enakopravne, toda nekatere so enakopravnejše od drugih.«

Velika lakota 1932–33

Prav letos, ko je Ukrajina ponovno žrtev Rusije, se spominjamo *velike lakote* izpred 90 let. To morda ni naključje. Tako kot so oblastniki iz Moskve – zloglasni množični morilec Stalin je takrat vodil Sovjetsko zvezo – v času med obema svetovnima vojnama zanikali, da so namerno povzročili strahotno lakoto, ki pomeni najhujšo grozoto v zgodovini Ukrajincev, tudi danes ruski predsednik Putin zanika krivdo za trenutno vojno. Še več, sploh ne uporablja izraza vojna, ampak je to zanj posebna operacija.

Veliko lakoto, imenovano *gladomor* ali ukrajinsko *holodomor* (iz ukrajinske besede *holod* – lakota in glagola *moriti*), je Stalin načrtoval, da bi v Ukrajincih (veči-

na je živela od kmetijstva) uničil vsak poskus upiranja njegovi oblasti. Kmetje so morali pridelek pod prisilo oddati državi, sicer bi zanje veljala smrtna kazen. V Ukrajini so pridelek zasegali posebni agentje, ki so izvajali preiskave na kmetijah. Podeželsko prebivalstvo ni imelo dovolj hrane za preživetje in je

umiralo od lakote, toda vlada ni hotela pomagati, čeprav je v tem času na Zahod izvozila več kot milijon ton žita. To je bil v mirnem času 20. stoletja strahoten zločin proti človečnosti, saj je bilo v dveh letih po zaslugi lakote in Stalinove tajne policije umorjenih od 7 do 10 milijonov ljudi, od tega tretjina otrok.

Šepetalci

Holodomor je bil grozodejstvo, ki je bilo dolgo povsem zamolčano. Že omenjanje v zasebnem pogovoru je bilo smrtno nevarno. Ljudje so molčali, če pa so že govorili, so šepetalci (iz strahu pred kaznijo, ki te je lahko stala življenje, ali pa zato, ker so po tihem ovajali druge, da bi rešili sebe). Britanski zgodovinar Orlando Figes je svojo briljantno knjigo o zasebnem življenju v Stalinovi Sovjetski zvezi naslovil – Šepetalci.

Ena četrtnina celotnega kmečkega prebivalstva, moški, ženske in otroci, je umrla ali bila na robu smrti.

Spomenik žrtvam holodomora

Preostali ljudje so bili tako uničeni in izmučeni, da niso imeli niti toliko moči, da bi pokopali svoje najbližje, svoje in sosedje, je zapisal Robert Conquest, raziskovalec holodomora, avtor knjige s še enim zgovornim naslovom Žetev žalosti.

Stalin, strah in trepet sovražnikov in prijateljev

Druga svetovna vojna 1941–45*

Ob napadu nacistične Nemčije na Sovjetsko zvezo leta 1941 je bila Ukrajina eden prvih ciljev nemške zasedbe. Ukrajinci so sprva zaradi silnega Stalinovega terorja Nemce sprejeli kot osvoboditelje. Toda nacisti so kmalu začeli izvajati nasilje, na katerem je temeljila Hitlerjeva Nemčija. Posledice so bile strahotne. Velika prostranstva Ukrajine so se znašla med kladivom in nakovalom, med Nemci in Rusi. Stepe so bile dobesedno zalite s krvjo.

*Druga svetovna vojna se je začela leta 1939, leta 1941 pa je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, katere del je bila Ukrajina.

Druga svetovna vojna

Leta 1939 je Nemčija napadla Poljsko, zato so Francozi in Britanci Nemčiji napovedali vojno. Do konca vojne leta 1945 je ta zajela skoraj ves svet. Strani, ki sta se borili, imenujemo sile osi (Nemčija, Italija in Japonska) in zavezniki (Združene države Amerike, Sovjetska zveza, Velika Britanija in Francija). V tej vojni je umrlo več ljudi kot v katerikoli vojni prej (med 40 in 50 milijoni), med njimi zelo veliko civilistov (ljudi, ki niso vojaki in se ne borijo v vojni). Več kot šest milijonov je bilo žrtev holokavsta, načrtovanega množičnega uničevanja Judov.

Najhujša jedrska nesreča v zgodovini: Černobil 1986

V noči na 26. april 1986 je razneslo reaktor številka 4 v jedrski elektrarni v ukrajinskem Černobilu, ki je bil takrat del Sovjetske zveze (SZ). Potek dogajanja je odlično predstavljen v vrhunski filmski seriji Černobil. Štiri ključne stvari kažejo, kako SZ ni bilo mar za človeška življenja.

1. Oblast je šele dan po nesreči (veliko prepozno!) evakuirala bližnje mesto Pripjat. Zato so številni prebivalci umrli zaradi sevanja.
2. Na prizorišče eksplozije so pripeljali ljudi v povsem neprimerni opremi. Omenjena nadaljevanka nazorno pokaže, kaj se zgodi s človekom, ki je izpostavljen preveliki dozi radioaktivnosti.

3. Oblast je eksplozijo skrivala pred svetom. Medtem je radioaktivni oblak potoval po Evropi. Šele ko so v švedski jedrski elektrarni pričeli piskati alarmi, so Rusi priznali dogodek. *Najprej smo mislili, da je nekje v okolici razneslo atomsko bombo, so povedali zaposleni na Švedskem.*

Muzej Černobil je posvečen nesreči leta 1986 in njenim posledicam.

4. Po eksploziji je grozila še večja katastrofa. Voda, ki so jo v paniki po eksploziji prečrpali v reaktor, da bi z njo gasili požar, je v kleti postala radioaktivna. Grozilo je, da jo bo doseglo zelo vroče in aktivno jedro reaktorja, ki se je ugrezalo skozi betonska tla proti kleti. Trem pogumnim možem – zaslužijo si, da si zapomnimo njihova imena – Aleksiju Ananenko, Valeriju Bespalovu in Borisu Baranovu je v radioaktivni vodi, po kateri so brodili do kolen, v nepreglednem prepletu različnih cevi uspelo odpreti ventil, da je voda lahko odtekla v zemljo. Če jim ne bi uspelo, bi eksplozija (200-krat močnejša od Hirošime) s sevanjem uničila velik del Evrope!

Rusko-ukrajinska vojna 2022

Med Stalinom in sedanjim ruskim predsednikom Putinom pravzaprav ni velike razlike. Le sredstva, ki sta jih uporabila za uničenje Ukrajine, so drugačna. Stalin je uporabil *veliko lakoto*, Putin pa je šel korak dlje – uporabil je orožje, torej neposreden napad.

Vojna je zdaj v počasni fazi. Potekajo bitke za posamezna mesta, ki jih Rusi želijo priključiti že osvojenemu območju ob rusko-ukrajinski meji. Ukrajinci pa se trudijo okupirana ozemlja osvoboditi. Po uradnih podatkih OZN je bilo v sedmih mesecih bojov ubitih več kot 14.000 ljudi. Toda resnično število žrtev je kot v vseh vojnah precej višje. Uničenje v državi je veliko in kar nekaj ukrajinskih mest na vzhodu je porušenih skoraj do tal.

Najbolj tragično pri vseh vojnah je število prizadetih civilistov in posledično begunci. V Evropski uniji je v tem trenutku več kot sedem milijonov beguncev. Tudi ruska stran ima velike izgube. Čeprav gre za vojsko, ki je izvedla agresijo, ne smemo pozabiti, da so mnogi od teh vojakov mobilizirani (prisilno vpoklicani) v vojsko in bi bili v tem trenutku verjetno raje kje drugje kot na bojiščih.

Obeti za Ukrajino niso najboljše. Prvič – vojna traja predolgo in pozornost Evrope popušča. In drugič – po več kot pol leta spopadov nič ne kaže, da bi bil Putin pripravljen razmišljati vsaj o pogovorih o miru.

»VOJNA V UKRAJINI BO V EVROPSKIH PRESTOLNICAH ŽE ZELO KMALU POSTALA SAMO MOTNJA V MALCE NAČETEM OBMOČJU UDOBJA.«

BOŠTJAN VIDEMŠEK,
VOJNI REPORTER

Znaš?

1. Katera država je februarja napadla Ukrajino?

- ZDA.
- Rusija.
- Sovjetska zveza.

2. Nariši ukrajinsko zastavo.

3. Po čem je znan Černobil?

- Po velikem številu kavarn.
- Po jedrski nesreči.
- Po Potemkinovih stopnicah.

4. Ukrajina v Evropi pridelava največ ...

- hmelja.
- grozdja.
- žita.

7.-9. razred

5. Kaj pomeni besedna zveza "velika lakota" v ukrajinski zgodovini?

- Obdobje brez hrane po epidemiji kuge v srednjem veku.
- Nacistično stradanje zapornikov med 2. svetovno vojno.
- Množično umiranje prebivalcev zaradi načrtnega zaseganja hrane.

6. Na katere države ne meji Ukrajina?

- Na Belorusijo, Rusijo in Romunijo.
- Na Latvijo, Litvo in Češko.
- Na Poljsko, Slovaško in Madžarsko.

7. Prečrtaj vsiljivca!

Kijev
Odesa
Sankt Peterburg

OBIŠČI
VESELASOLA.NET
IN REŠI UČNO POT.
ČAKAJO TE LEPE NAGRADE.

8. Kako z ukrajinsko besedo poimenujemo veliko lakoto?

Šolsko
tekmovanje bo
8. 3. 2023,
državno pa
12. 4. 2023.

Če obiskuješ 4.-6. razred, reši samo del, ki ni označen z znakom 7.-9. razred. Starejši pa rešite celoten preizkus in ga pošljite na naslov:

Vesela šola, Mladinska knjiga Založba, Slovenska 29,
1000 Ljubljana, s pripisom **Oktobrska VŠ**.

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od staršev oziroma skrbnikov, ki s podpisom dovoljuje, da jih posreduješ in sodeluješ v nagradni igri. Med prispelimi praviimi odgovori bomo 4. novembra 2022 izžrebali nekaj srečnežev, ki jih čakajo nagrade. Imena nagradencev bodo v tednu dni po žrebanju objavljena na www.veselasola.net, kjer so objavljena tudi pravila nagradnih iger.

Ime in priimek veselošolke, veselošolca:

.....

Naslov:

.....

Podpis starša:

.....

Razred: 4.-6. 7.-9. Obkroži

Soustvarjalci teme o Ukrajini:

besedilo Aleš Nosan, angleški in nemški del Plonirski dom, ilustracija Matej de Cecco, oblikovanje Simon Kajtna, jezikovni pregled Andreja Prašnikar, urednica Sabina Tamšič Kozovinc. Slikovno gradivo: Shutterstock, Wikipedia.

Pri izpeljavi celotne zasnove letošnje Vesele šole nam pomagata:

Telekom Slovenije in Zavarovalnica Triglav.

Vesela šola je priloga mesečne revije Pil; letnik 53, št. 2 (oktober 2022)